

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

**«ЕТИКА ДІЛОВИХ КОМУНІКАЦІЙ В ФІНАНСОВО-
ЕКОНОМІЧНІЙ СФЕРІ»**

Мова навчання – *українська*

Шифр та найменування галузі знань *07 «Управління та адміністрування»*

Код та найменування спеціальності *071 «Облік і оподаткування»*

Освітньо-професійна програма *Облік і аудит*

Ступінь вищої освіти *магістр*

Затверджено на засіданні

Методичної Ради зі спеціальності *071 Облік і оподаткування*
«25» вересня 2024 р. протокол №8.

Реєстраційний номер в навчальному відділі

1. Загальна інформація

Кафедра: [Цифрових технологій фінансових операцій](#)

Викладач: **Іванченкова Лариса Володимирівна,**
професор кафедри цифрових технологій фінансових операцій, доктор економічних наук,

[Профайл](#)

Контакти:

тел: (067)888-39-57

e-mail: : ivanchenkovalarisa@gmail.com

Освітній компонент викладається на 1 курсі у 2 семестрі

Кількість: кредитів – 4, годин – 120

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	40	20	20
заочна	12	6	6
Самостійна робота, годин	Денна - 80		Заочна - 108

[Розклад занять](#)

2. Анотація освітнього компоненту

Освітній компонент (ОК) «Етика ділових комунікацій в фінансово-економічній сфері» свідчить, що ділові комунікації - це сфера діяльності людей у бізнесі - процес взаємодії ділових партнерів, спрямований на організацію та оптимізацію того чи іншого виду предметної діяльності: виробничої, наукової, сервісної і т.д. У діловій комунікації предметом спілкування є спільна діяльність (спільна справа), а партнер по спілкуванню завжди виступає як особистість, значима для іншого. Ділове спілкування - наймасовіший вид спілкування людей у соціумі. Без нього не обійтися в сфері економічних, правових, дипломатичних, комерційних, адміністративних відносин. Важливою особливістю ділового спілкування є суворе дотримання його учасниками статусної ролі (начальник - підлеглий, партнери, колеги та ін.) Діловий етикет - невід'ємна складова корпоративної культури, який має вагомое значення для досягнення успіхів у діловій сфері, а інтеграційні процеси і активний розвиток ділових контактів ставлять конкретні завдання у підготовці кваліфікованих спеціалістів, основною сферою діяльності яких є розвиток бізнесу та налагодження ділових зв'язків. Курс «Етика ділових комунікацій в фінансово-економічній сфері» повинен забезпечити відповідний рівень знань ділової мови в фінансово-економічній сфері і розвинути у студентів вміння і навички активного використання сучасних форм і засобів комунікації у співпраці з діловими партнерами, у налагодженні співпраці, розв'язанні складних питань, вирішенні конфліктів і проблем. Можливість досягнення цього обумовлюється ґрунтовною фаховою підготовкою майбутніх фахівців, яка враховує всі аспекти сучасного ділового спілкування. Міждисциплінарні зв'язки: «Історія України та українська культура», «Українська мова за професійним спрямуванням» «Менеджмент», «Філософія» та ін.

3. Мета освітнього компоненту

Мета освітнього компоненту – є формування у здобувачів освіти комплексу знань з основ етики ділового спілкування; знань і навичок щодо продуктивної співпраці, досягнення цілей взаємодії, поліпшення партнерських відносин в бізнесі; оволодінні інструментарієм прийняття ефективних рішень зближення цілей (проведення переговорів і дебатів, написання і виголошення офіційних промов і презентацій), з'ясування позицій, налагодження контактів, досягнення компромісу у вирішеннях ділових комунікаційних проблем.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У результаті вивчення освітнього компоненту «Етика ділових комунікацій в фінансово-економічній сфері» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в Стандарті вищої освіти зі спеціальності 071 Облік і оподаткування та освітньо-професійній програмі «Облік і аудит» підготовки магістрів.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у сфері професійної діяльності з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

- ЗК1. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми
- ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
- ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)
- ЗК9. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності
- ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК5. Здатність застосовувати методи і методики аналітичного забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та/або асиметричності інформації

СК6. Використовувати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг з дотриманням вимог професійної етики в процесі практичної діяльності

СК8. Здатність виконувати адміністративно-управлінські функції у сфері діяльності суб'єктів господарювання, органів державного сектору

СК9. Здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

Програмні результати навчання:

ПР1. Вміти розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління

ПР16. Здійснювати публічні ділові і наукові комунікації задля вирішення комунікативних завдань державною та іноземними мовами

ПР17. Готувати й обґрунтовувати висновки задля консультування власників, менеджменту суб'єкта господарювання та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування

ПР18. Дотримуватися норм професійної та академічної етики, підтримувати врівноважені стосунки з членами колективу (команди), споживачами, контрагентами, контактними аудиторіями.

ПР19. Вміти проектувати, планувати і проводити пошукові і розвідувальні роботи, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

5. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

5.1. Перелік лекційних завдань

Тема	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовний модуль 1. Основні положення та етика ділових комунікацій, базові характеристики, стратегії, технології та інструменти			
1	Теоретичні основи дисципліни «Етика ділових комунікацій в фінансово-економічній сфері». <i>(Сутність соціальних комунікацій. Цілі ділових комунікацій. Функції та методи ділових комунікацій).</i>	2	0,5
2	Поняття, види і процес комунікацій. <i>(Рівні та види комунікацій. Комунікаційний процес і канали передачі інформації. Переешкоди в діловому спілкуванні).</i>	2	0,5
3	Ділові комунікації і їх роль в управлінні організацією. <i>(Управлінська інформація: її форми та властивості. Значення корпоративної комунікації та корпоративна соціальна відповідальність).</i>	2	0,5
4	Управління спілкуванням та комунікацією у бізнесі. <i>(Ділові бесіди і зустрічі. Офіційні і неофіційні зустрічі, їх види. Організація проведення ділової бесіди. Призначення і види ділових нарад, їх підготовка).</i>	2	0,5
5	Етика та культура ділових комунікацій <i>(Ділове спілкування та його особливості. Культура ділового спілкування. Діловий етикет. Моделі комунікації. Основні закони спілкування. Діловий протокол офіційних та неофіційних зустрічей). Письмова комунікація в бізнесі. <i>(Документ як основна форма письмової комунікації в процесі управління. Види ділових послань. Стель викладу і мова документа).</i></i>	2	0,5
6	Презентація навичок ділових комунікацій при оформленні на роботу. <i>(Види резюме. Формат супровідного листа. Ціль проведення інтерв'ю та його підготовка. Види інтерв'ю. Технології проведення інтерв'ю. Інтерв'ю та відео конференції).</i>	2	0,5
Змістовний модуль 2. Основи ефективної ділової комунікації			
7	Ділове листування та ділові переговори. <i>(Види ділових листів. Структура, стиль і оформлення ділового листа. Ділові переговори і їх роль в управлінні організацією. Способи ведення переговорів. Підготовка до переговорів).</i>	2	0,5
8	Виступи перед аудиторією. <i>(Особливості публічної комунікації. Типи аудиторії. Канали сприйняття і канали впливу. Підготовка виступу).</i>	2	0,5
9	Презентації, їх місце в управлінській комунікації. <i>(Поняття і види презентацій. Основні принципи підготовки презентацій. Підготовка текстових слайдів. Презентація з використанням слайдів)</i>	2	0,5
10	Проведення семінарів та конференцій, симпозіумів. <i>(Особливості планування та підготовки конференцій і семінарів. Головна характеристика проведення симпозіуму).</i>	2	0,5
Разом за ОК:		20	6

5.2. Перелік практичних робіт

№ з/п	Назва практичної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Усне опитування та проведення дискусії за темою: «Теоретичні основи дисципліни «Етика ділових комунікацій в фінансово-економічній сфері»	2	0,5
2	Усне та тестове опитування за темою: «Поняття, види і процес комунікацій»	2	0,5
3	Усне та тестове опитування за темою: «Ділові комунікації і їх роль в управлінні організацією»	2	0,5
4	Усне та тестове опитування за темою: «Управління спілкуванням та комунікацією у бізнесі»	2	0,5
5	Усне та тестове опитування й розв'язання практичних задач за темою: «Етика та культура ділових комунікацій»	2	0,5
6	Усне та тестове опитування й розв'язання практичних задач за темою: «Презентація навичок ділових комунікацій при оформленні на роботу»	2	0,5
7	Усне та тестове опитування й розв'язання практичних задач за темою: «Ділове листування та ділові переговори»	2	0,5
8	Практичне завдання з підготовкою виступу перед обговорення його аудиторією	2	0,5
9	Практичне завдання у вигляді підготовки презентації та презентування її перед аудиторією	2	1
10	Практичне завдання у вигляді підготовки та проведення семінару	2	1
Всього за ОК:		20	6

5.3. Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Теоретичні основи дисципліни «Етика ділових комунікацій в фінансово-економічній сфері	10	10
2	Поняття, види і процес комунікацій	5	10
3	Ділові комунікації і їх роль в управлінні організацією	5	10
4	Управління спілкуванням та комунікацією у бізнесі	5	10
5	Етика та культура ділових комунікацій	5	10
6	Презентація навичок ділових комунікацій при оформленні на роботу	5	10
7	Ділове листування та ділові переговори	5	10
8	Виступи перед аудиторією	10	10
9	Презентації, їх місце в управлінській комунікації	20	18
10	Проведення семінарів та конференцій	10	10
Всього за ОК:		80	108

6. Система оцінювання та вимоги

Контроль успішності навчання здобувача проводиться у формах вхідного, поточного і підсумкового контролів.

Вхідний контроль якості навчання здійснюється на початку курсу проведенням перевірки залишкових знань здобувачів за ОК, що забезпечують вивчення даного освітнього компоненту (діагностика первинних знань здобувачів).

Формами поточного контролю є:

- модульні контрольні роботи;
- тестування знань здобувачів з певних тем ОК;
- виконання і захист практичних робіт;
- усне опитування.

Підсумковий контроль – *диф. залік*.

Нарахування балів:

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів	
	Денна	Заочна
Змістовний модуль 1. Основні положення та етика ділових комунікацій, базові характеристики, стратегії, технології та інструменти		
Лекційний курс *	5	5
Практичні роботи*	18	18
Самостійна робота*	17	17
Тестування*	10	10
Всього за змістовний модуль 1	50	50
Змістовний модуль 2. Фінансовий контроль різними державними органами, податковий та відомчий контроль		
Лекційний курс *	5	5
Практичні роботи*	12	12
Самостійна робота*	17	17
Тестування*	16	16
Всього за змістовний модуль 2	50	50
Всього	100	100

*Є можливість визнання результатів неформальної освіти відповідно до п.2 [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в Одеському національному технологічному університеті.](#)

Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи під час лекційного курсу (за один модуль) для денної та заочної форм навчання

<i>Бали</i>	<i>Критерії оцінювання</i>	<i>Оцінка</i>
4,0-5,0 балів	Присутність на лекціях, активна дискусія за темою лекцій та аргументовані відповіді	відмінно
3,0 -3,9 балів	Присутність на лекціях, активна дискусія за темою лекцій та задовільні відповіді	дуже добре
2,0 – 2,9 балів	Присутність на лекціях та задовільні відповіді	добре
0,1-1,9 балів	Присутність на лекціях та незадовільні відповіді	достатньо
0	Відсутність на лекціях	незадовільно

Практична робота (оцінювання однієї роботи для денної та заочної форм навчання)

<i>Бали</i>	<i>Критерії оцінювання</i>	<i>Оцінка</i>
2,5-3,0 балів	Практична робота відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді	відмінно

<i>2,3-2,4 балів</i>	<i>Практична відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності</i>	<i>дуже добре</i>
<i>2,0-2,2 балів</i>	<i>Практична відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки</i>	<i>добре</i>
<i>0,6-1,9 балів</i>	<i>Практична відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки</i>	<i>достатньо</i>
<i>0-0,5 балів</i>	<i>Практична не відпрацьована або дані незадовільні відповіді</i>	<i>незадовільно</i>

Тестування I модуля (оцінювання для денної та заочної форм навчання)

<i>Бали</i>	<i>Критерії оцінювання</i>	<i>Оцінка</i>
<i>8,0-10,0 балів</i>	<i>90 - 100 % правильних відповідей</i>	<i>відмінно</i>
<i>5,0 -7,9 балів</i>	<i>74 – 89% правильних відповідей</i>	<i>дуже добре</i>
<i>2,0 – 4,9 балів</i>	<i>60 – 73% правильних відповідей</i>	<i>добре</i>
<i>1,0 – 1,9 балів</i>	<i>35 – 59 % правильних відповідей</i>	<i>достатньо</i>
<i>0 – 0,9 балів</i>	<i>0-35 % правильних відповідей</i>	<i>незадовільно</i>

Тестування II модуля (оцінювання для денної та заочної форм навчання)

<i>Бали</i>	<i>Критерії оцінювання</i>	<i>Оцінка</i>
<i>12,0-16,0 балів</i>	<i>90 - 100 % правильних відповідей</i>	<i>відмінно</i>
<i>8,0 -11,9 балів</i>	<i>74 – 89% правильних відповідей</i>	<i>дуже добре</i>
<i>5,0 – 7,9 балів</i>	<i>60 – 73% правильних відповідей</i>	<i>добре</i>
<i>1,0 – 4,9 балів</i>	<i>35 – 59 % правильних відповідей</i>	<i>достатньо</i>
<i>0 – 0,9 балів</i>	<i>0-35 % правильних відповідей</i>	<i>незадовільно</i>

Самостійна робота (оцінювання для денної та заочної форм навчання)

<i>Бали</i>	<i>Критерії оцінювання</i>	<i>Оцінка</i>
<i>15,0-17,0 балів</i>	<i>Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді</i>	<i>відмінно</i>
<i>10,0 -14,9 балів</i>	<i>Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності</i>	<i>дуже добре</i>
<i>7,0 – 9,9 балів</i>	<i>Самостійна робота відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки</i>	<i>добре</i>
<i>5,0 – 6,9 балів</i>	<i>Самостійна робота відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки</i>	<i>достатньо</i>
<i>0 – 4,9 балів</i>	<i>Самостійна робота не відпрацьована або дані незадовільні відповіді</i>	<i>незадовільно</i>

7. Засоби діагностики успішності навчання

Методи навчання, які використовуються у процесі проведення занять, а також самостійних робіт за ОК:

Лекційні заняття: *Словесні методи: розповідь, пояснення, бесіда, дискусія; Наочні: ілюстрація, спостереження, демонстрація; пояснювально-демонстративний метод, проблемний виклад.*

Практичні заняття: *аналіз конкретних ситуацій (проблемних, звичайних, нетипових); групове обговорення питання; дискусії, виконання ситуаційно-розрахункових задач, інтерактивні методи навчання (проблемне навчання, робота в малих групах, кейс-метод, мозговий штурм, проєктний метод), тренінг, технології ситуативного моделювання, технології опрацювання дискусійних питань.*

Самостійна робота: *робота з навчально-методичними матеріалами, робота зі*

статистично-аналітичними звітами, науково-дослідна робота студентів (методи пізнання, аналогій, оцінка, ілюстрація тощо), створення презентації за заданими темами.

Тестування: метод оволодіння лекційним матеріалом: онлайн -тестування.

8. Інформаційні ресурси

Базові (основні):

1. Професійна етика бухгалтера [Електронний ресурс]: підручник / С.Ф. Голов, Я. В. Голубка, В. М. Костюченко та ін. Житомир: Рута, 2022. 260 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.2657524>

2. Етика бізнесу [Електронний ресурс]: навч. посіб. / М. Д. Балджи; Одес. нац. екон. ун-т. Київ, 2021. 332 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.2120906>

3. Етика професійних комунікацій [Електронний ресурс]: навч. посіб. у 2-х ч. Ч. 1: Теорія / В. П. Кравченко, Л. М. Задорожня; Центральн. нац. техн. ун-т. Кропивницький, 2022. 174 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.2306052>

4. Економічна культура та професійна етика [Електронний ресурс]: навч. посіб. : практикум / Г. Б. Черушева, В. В. Пархоменко; Нац. акад. статистики, обліку та аудиту. Київ, 2023. 169 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.2268784>

5. Логіка, методологія та етика наукового пізнання [Текст]: навч. посіб. / О. А. Жигулін, І. Г. Баранов, О. І. Кушнір; Одес. нац. технол. ун-т, Білгород-Дніст. фах. коледж природокористування, будівництва та комп'ютер. технологій. Запоріжжя, 2024. 199с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.2312601>

6. Етика та психологія ділових відносин [Електронний ресурс]: навч. посіб. / М. П. Пришак, О. Й. Лесько; Вінниц. нац. техн. ун-т. 2-ге вид., перероб. і допов. Вінниця: ВНТУ, 2023. 246 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.2184450>

Додаткові:

1. Офіційний веб-портал «Законодавство України» <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

2. Урядовий портал <https://www.kmu.gov.ua/>

3. Офіційний веб-портал Міністерства фінансів України <https://www.mof.gov.ua/uk>

9. Політика освітнього компоненту

Політика всіх освітніх компонент в ОНТУ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, [Корпоративному кодексу ОНТУ](#), [Кодексу академічної доброчесності ОНТУ](#), [Положення про організацію освітнього процесу ОНТУ](#), [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) ОНТУ](#), [вимог ISO 9001:2015](#) та [роботодавців](#)

Викладач

/ПІДПИСАНО/ Лариса ІВАНЧЕНКОВА

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри цифрових технологій фінансових операцій

Протокол від «28» серпня 2024 р. № 1

Завідувач кафедри

/ПІДПИСАНО/ Галина ТКАЧУК

ПОГОДЖЕНО:

Гарант ОП *Облік і аудит*

проф. кафедри обліку і аудиту

/ПІДПИСАНО/ Наталія КУПІРІНА